

...η
άληλη
όψη

ΝΕΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

Δύο εκθέσεις και μία έκδοση με το έργο της Λήδας Παπακωνσταντίνου

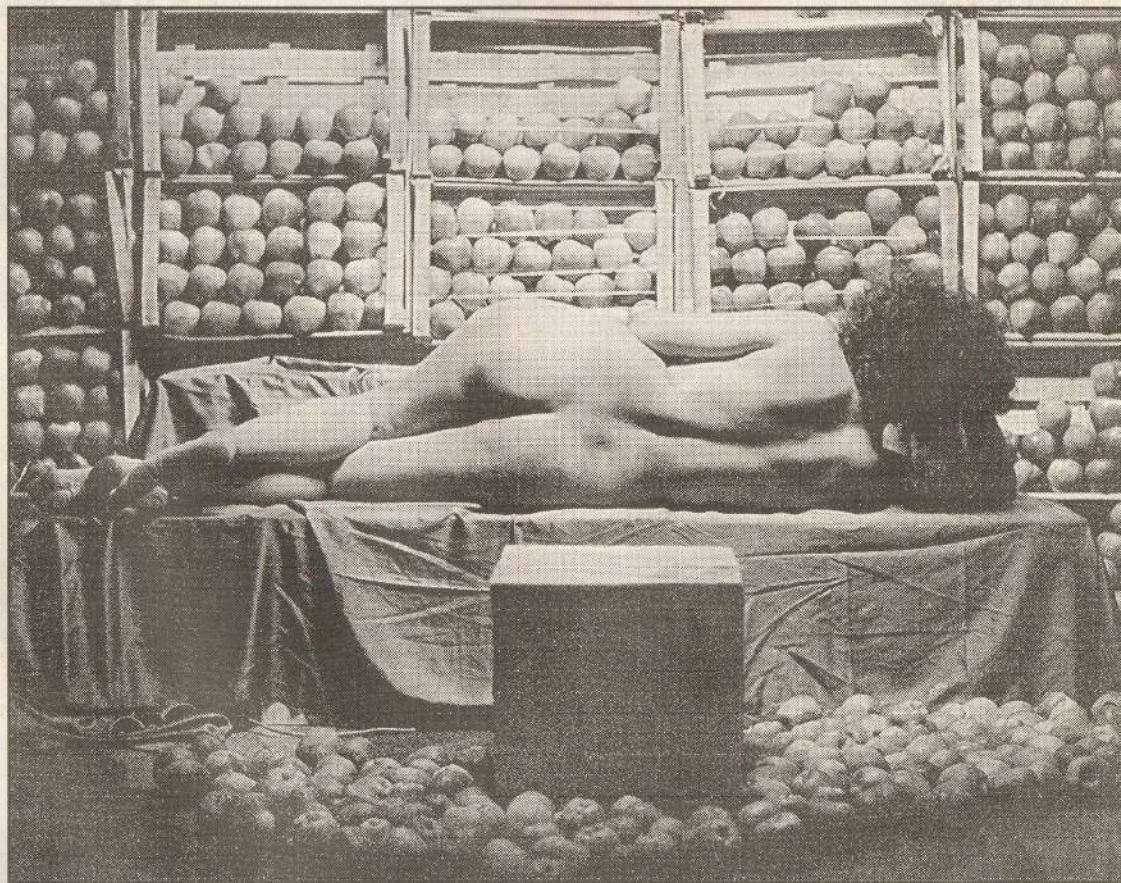
Περφόρμανς ως... τέλειο έγκλημα

Της ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΠΑΡΚΑ

Το ιστορικό έργο της Λήδας Παπακωνσταντίνου των δεκαετιών του '70 και του '80 «αναπαράγεται» μέχρι σήμερα μέσα από τις διηγήσεις όσων το έζησαν είτε ως θεατές είτε ως ερμηνευτές. Γιατί η Παπακωνσταντίνου είναι από τους πρώτους και ελάχιστους στην Ελλάδα, που χρησιμοποίησαν την περφόρμανς ως εκφραστικό εργαλείο. Ετσι, ενώ η ίδια είναι ιδιαίτερα γνωστή ανάμεσα στους καλλιτέχνες, το έργο της παραμένει σε μεγάλο βαθμό άγνωστο, γιατί είναι άυλο.

Δύο εκθέσεις και μία έκδοση δίνουν στο κοινό μια πρώτη τάξεως ευκαιρία να γνωρίσει το έργο μιας εικαστικού, που η παρουσία της είναι συνεχής και ευρύτατη από το 1969 μέχρι σήμερα, περιλαμβάνοντας εκτός από περφόρμανς, εγκαταστάσεις, ζωγραφική, βίντεο, γλυπτική και φιλμ.

Χθες στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138, έως 19 Νοεμβρίου) εγκαινιάστηκε η έκθεση που περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό απ' όλες τις περφόρμανς, τα φιλμ-περφόρμανς, όπως τα ονομάζει, αλλά και τα βίντεο έργα της. Παράλληλα, αντικείμενα που η ίδια έφτιαξε και χρησιμοποίησε στις δράσεις της από το 1969 έως το 2000 συνομιλούν με τις φωτογραφίες και τα φιλμ, δίνοντας την ατμόσφαιρα ε-

«Νεκρή φύση Ι», περφόρμανς της Λήδας Παπακωνσταντίνου το 1982, στην γκαλερί 3

Λές Λοξιάδη (Αθήνα) και συνέχισε στο γές που κάνει ο καθένας μας, μπορεί και να

**Ανεμος
επανάστασης
και ηρωϊσμού
32-33**

**Οπερα
Μότσαρτ
στη Νύμφη**

27

στηκε χθες και το βιβλίο «Λήδα Παπακωνσταντίνου: Performance, Film, Video 1969-2004» (εκδόσεις «Κύβος»), ένα καλαισθητό ελληνο-αγγλικό βιβλίο, που λειτουργεί ως το καταγεγραμμένο ντοκουμέντο του συνολικού έργου, εικονογραφημένο με περίπου 150 μαυρόασπρες φωτογραφίες, περιγραφή κάθε έργου και κείμενα των Σάλι Πότερ, Εφης Σιρούζα, Ελένης Βαροπούλου, Νίκου Ξυδάκη.

Και στο φεστιβάλ

Αργότερα (16 Νοεμβρίου - 3 Δεκεμβρίου) και στο πλαίσιο του 47ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης οργανώνει έκθεση της Παπακωνσταντίνου σε έναν ιστορικό τόπο: τα λουιρά του Μπέν Χαμάμ, μνημείο του 1444 μ.Χ. που μέχρι πρόσφατα ονομάζονταν λουιρά «Ο παράδεισος»!

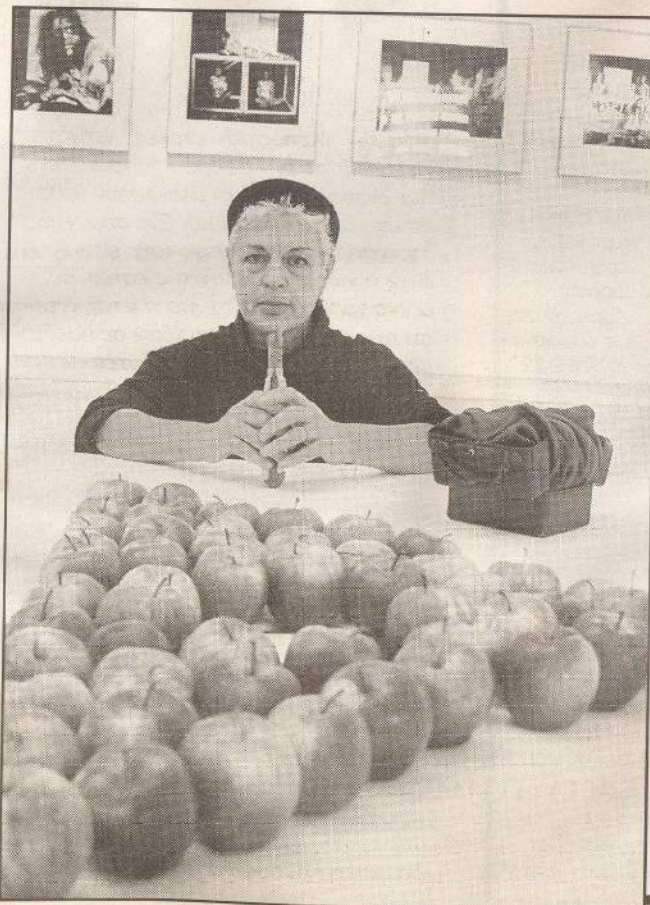
Εδώ, η εικαστικός θα προβάλει πάνω «στους ωραιότερους παλαιωμένους τοίχους» τις εικόνες όλων των περφόρμανς της -ορισμένες για πρώτη φορά- χωρίς καμία άλλη επέμβαση. «Θέλω ο χώρος να ρουφήξει τις εικόνες, όπως ρούφαγε μέχρι πρόσφατα το νερό», τονίζει. Το μοναδικό τρισδιάστατο αντικείμενο στον χώρο θα είναι μια παλιά ξύλινη κορόνα από την εποχή της βασιλείας στην Ελλάδα που κοσμούσε κάποτε το δημαρχείο Σπετσών (!) και χρησιμοποιήθηκε το 1981 σε μια περφόρμανς της Παπακωνσταντίνου.

Γεννημένη στον Αμπελώνα της Λάρισας το 1945 σπούδασε γραφικές τέχνες στις Σχο-

**Η Λήδα
Παπακωνσταντίνου
φωτογραφημένη,
στήνοντας την έκθεση
στο Μουσείο
Μπενάκη**

College of Art (Βρετανία).

«Μετακινήθηκα από τη ζωγραφική στην περφόρμανς, επιθυμώντας να βρω εκφραστική γλώσσα ανεξάρτητη πολιτισμικής και οικονομικής κυριαρχίας. Και την μίλησα σαν ένας άνθρωπος σε οποιονδήποτε τόπο. Υπήρχε τότε μια ελευθερία έκφρασης που από τη μια ήταν ευλογία και από την άλλη σου δημιουργούσε και την ανησυχία μην τυχόν και σε βλέπουν σαν εξωτικό φρούτο, μια ανησυχία που την έχω ακόμη. Οστόσο, πάντοτε με τις επιλο-

...στο σύνολο...».

Αρχέτυπα σύμβολα

Τα υλικά με τα οποία πειραματίστηκε αρχικά η Παπακωνσταντίνου είναι το ανθρώπινο σώμα, η κίνηση, η φωνή, οι προσλαμβάνουσες πέντε αισθήσεις, το φως και το νερό. Στις δράσεις της ανίχνευσε τα αρχέτυπα σύμβολα της φύσης, την ταυτότητα του ανθρώπου και τη σχέση του με τη φύση. Πολλές φορές η «σωματική» τολμηρή της τέχνη κατηγοριοποιήθηκε ως φεμινιστική, «ετικέτα» που την ενοχλεί αφάνταστα, όπως άλλωστε και ο φθηνός εντυπωσιασμός.

Αν τη ρωτήσει κανείς τι ήταν αυτό που την απασχόλησε περισσότερο στο 35ετές έργο της θα πει: «Η ζωή. Μπορεί αυτές τις λέξεις να τις αποφεύγουμε, πιστεύω όμως ότι καλό είναι να τις λέμε κι ας μένουν ανοικτές σε μετάφραση. Απόλυτα ανοικτή σε μετάφραση, ίσως περισσότερο από άλλες τέχνες, είναι η περφόρμανς. Ξέρετε, μια καλή περφόρμανς λειτουργεί όπως ένα τέλειο έγκλημα που είχε πολλούς αυτόπτες μάρτυρες. Αν τους πιάσετε έναν έναν και τους ρωτήσετε “ποιο ήταν το έγκλημα”, ή “ποιος το έκανε” θα λάβετε απόλυτα διαφορετικές απαντήσεις. Αυτό που απομένει, λοιπόν, είναι το τέλειο έγκλημα. Γιατί, αν δεν είναι τέλειο, κανείς δεν θυμάται τίποτα και εσείς δεν έχετε καμία απάντηση...».

— Δεν είναι όμως μεγάλο τίμημα, το εφήμερο, για το έργο σας;

«Το μεγαλύτερο τίμημα είναι ότι ζούμε και πεθαίνουμε. Δεν πληρώνω κανένα τίμημα. Αγαπώ τη δουλειά μου, την τέχνη, τους καλλιτέχνες... Αφού γεννήθηκα, ας ζήσω...».